
У РАДІ БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ДЕНДРОПАРКІВ УКРАЇНИ

15—17 вересня 2015 р. у м. Києві відбулася сесія Ради ботанічних садів та дендропарків України (РБСДУ) і міжнародна конференція в її рамках на тему «Інтродукція рослин, збереження та збагачення біорізноманіття в ботанічних садах та дендропарках». Присвячена вона була 80-річчю Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України (НБС).

У роботі сесії (конференції) взяли участь близько 200 осіб з різних наукових установ України та інших країн (Молдови та Угорщини), а також представники органів місцевої влади, Президії НАН України, окремих міністерств, духовенства та культури.

Представники більшості установ, місцевих та інших органів привітали колектив НБС ім. М.М. Гришка НАН України з ювілеєм. Віцепрезидент НАН України академік НАН України В.Г. Кошечко зачитав вітальну адресу Президента НАН України академіка Б.Є. Патона та головного вченого секретаря НАН України академіка НАН України В.Л. Богданова. З вітальним словом виступили: академік-секретар Відділення загальної біології академік НАН України В.В. Моргун, академіки НАН України В.Г. Радченко і В.Д. Романенко, члени-кореспонденти НАН України С.Л. Мосякін та І.С. Косенко. Від Київради колектив Саду привітав депутат О.Л. Вовченко. Колектив НБС привітали також керівники ботанічних садів та дендропарків Одеси, Львова, Харкова, Києва, Запоріжжя, Кривого Рогу, Дніпропетровська, Кременця, Білої Церкви, Умані, Тростянця.

Багато співробітників НБС були нагороджені почесними грамотами та подяками Президії НАН України і профспілки працівників НАН України.

Після урочистих зборів учасники конференції разом з адміністрацією Ботанічного саду відвідали нові колекційно-експозиційні ділянки — «Сад тибетської природи і культури», «Сад ароматів», «Сад Анни Ярославни» («Французький город»), «Сад каменів».

Після перерви розпочала роботу сесія РБСДУ.

Голова Ради чл.-кор. НАН України, д.б.н. Т.М. Черевченко доповіла про роботу РБСД України у 2014—2015 рр., зазначивши, що особливу увагу було приділено збереженню колекцій в оранжереях і теплицях у зимовий період. Від імені РБСДУ було надіслано листи Президенту та Прем'єр-міністру України з проханням щодо стабілізації тепло- і газопостачання в оранжерейні та тепличні комплекси ботанічних садів і дендропарків України незалежно від їх підпорядкування. До Ради надійшла відповідь про те, що Кабінет Міністрів дав розпорядження обласним державним адміністраціям зробити все можливе для забезпечення умов для збереження рослин у ботанічних садах та дендропарках узимку. Більшість обласних адміністрацій оперативно відреагували на це доручення і надіслали до Ради листи із запевненням про забезпечення ботанічних установ необхідними ресурсами. Взимку 2014/2015 рр. цю обіцянку було виконано. Звернення Ради до міністерств щодо штатного розкладу в ботанічних садах вищих навчальних закладів залишилися без відповіді.

До Бюро РБСДУ від Ботанічного саду Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України) надійшла пропозиція про створення нової секції при Раді «Ботанічні сади вищих навчальних закладів України», яка б безпосередньо займалася вирішенням питання щодо штатного розкладу в цих ботанічних садах. Після обговорення пропозиції таку секцію було створено. Головою обрано директора Ботанічного саду імені акад. О.В. Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка д.б.н. О.О. Сенчила. РБСДУ доручила новообраному голові секції за участю директорів інших ботанічних садів вищих навчальних закладів невідкладно продовжити роботу з вжиття заходів для вирішення питання щодо штатного розкладу цих установ у відповідних міністерствах.

Голова РБСДУ поінформувала про опублікування в «Бюлетені ботанічних садів і дендропарків країн СНД» звітів ботанічних садів і дендропарків України за 2013 та 2014 рр. Вона зазначила, що, незважаючи на нинішню ситуацію, інформація про роботу і досягнення установ РБСДУ у цьому виданні має важливе значення, тому наприкінці року всім установам Ради необхідно подати звіти про основні наукові здобутки до Бюро РБСДУ, де вони будуть узагальнені і надіслані для опублікування.

На сесії було оголошено конкурс на здобуття Премії імені акад. М.М. Гришка. Термін подання матеріалів у Бюро Ради — до 15 жовтня 2015 р.

Т.М. Червченко нагадала, що наступна сесія буде звітно-виборчою. Запропоновано провести її у жовтні 2016 р. на базі Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України з нагоди його 220-ї річниці на тему «Збереження та відновлення старовинних парків України».

У роботі Міжнародної наукової конференції взяли участь 120 представників із 10 ботанічних садів та дендропарків України (НБС ім. М.М. Гришка, Ботанічного саду імені акад. О.В. Фоміна, Ботанічного саду НУБіП, Криворізького ботанічного саду НАН України, Національного дендропарку «Софіївка», дендрологічних парків «Олександрія» і «Тростянець» НАН України, Ботанічних садів Львівського національного університету імені Івана Франка, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Хмельницького національного університету, Ботанічного саду Національного агроєкологічного університету, Запорізького дитячого ботанічного саду, Кременецького ботанічного саду, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту ботаніки імені М.Г. Холод-

ного НАН України та ін.), а також науковці ботанічних закладів Молдови та Угорщини.

Матеріали конференції опубліковано в збірнику «Інтродукція рослин, збереження та збагачення біорізноманіття в ботанічних садах та дендропарках». Ознайомитись зі збірником можна у науковій бібліотеці НБС.

На конференції було заслухано 18 пленарних та секційних доповідей, присвячених науковому та виробничому досвіду. Учасники конференції обговорили питання, пов'язані з інтродукцією, акліматизацією та селекцією рослин, збереженням і збагаченням рослинного різноманіття, і зазначили, що:

- програму конференції слід вважати виконаною, а проведену роботу успішною;

- наукові установи, які входять до складу РБСДУ, та інші наукові організації і вищі навчальні заклади спрямовують свою діяльність на вирішення складних питань щодо збереження і збагачення біологічного різноманіття урбанізованих територій. Однак останнім часом посилилася діяльність приватних організацій із ввезення і культивування декоративних та інших рослин, яка набула некерованого характеру (рослини іноді не підлягають навіть карантинному нагляду);

- недосконалість природоохоронного та фітокарантинного законодавства в Україні призвела, наприклад, до того, що вирішення найважливіших завдань у галузі збереження біологічного і ландшафтного різноманіття урбанізованих територій, збагачення біологічних ресурсів з метою рекреації та забезпечення якісного життя в міському середовищі зведене до побажань місцевих органів самоуправління, які не зацікавлені у становленні та розвитку цієї діяльності через відсутність швидкої вигоди;

- міські комунальні служби не завжди звертаються за консультативною допомогою до висококваліфікованих фахівців ботанічних садів та дендропарків при вирішенні складних питань добору асортименту рослин для зеленого будівництва і використанні сучасних технологій посадок, посівів та догляду за зеленими насадженнями. Необхідно продовжити роботу з налагодження тісніших зв'язків із ко-

мунальними службами щодо добору рослин для міських насаджень з урахуванням розроблених концепцій ландшафтного будівництва та його ролі у забезпеченні сталого розвитку сучасного міста, що поліпшить стійкість та екологічну ефективність зелених насаджень в урбогенному середовищі.

Учасники конференції (сесії) відзначили, що:

— НБС на сьогодні — один із найкращих ботанічних садів, його колекції рослин надзвичайно цікаві. За результатами їх дослідження запропоновано асортимент нових і малопоширених культиварів деревних, квітничково-декоративних, плодових, ароматичних, кормових, технічних, овочевих та лікарських рослин;

— останніми роками в НБС створено унікальні експозиційні ділянки: «Корейський сад», «Австрійський альпійський сад» та ін. Ботанічний сад має важливі досягнення в інтродукції рослин, збереженні та збагаченні рослинного різноманіття, ландшафтній архітектурі, паркознавстві тощо;

— оргкомітетом, колективом та адміністрацією НБС виконано великий обсяг робіт з підготовки святкування 80-річного ювілею установи.

**Голова Ради ботанічних садів та дендропарків України
чл.-кор. Т.М. ЧЕРЕВЧЕНКО
Учений секретар РБСДУ
к.б.н. Н.М. ТРОФИМЕНКО**